

נ.צ: 6800.12900 גוש: 30189,30190-4,30201-2,30451-61
הכרזת האתר: י-1091 עמ' 1468 18.5.64 IAA: 2706/0
רחוב: דרך אגודת הספורט הפועל.
תאור כללי: שרידי ישוב, מתקנים ודרכים.
הקשר סביבתי: אתר בשצ"פ בלב המרקם האורבני.

שמות אחרים: אל מליחה.

יעוד המקום: גן ארכיאולוגי פתוח.
בעלות: רשות הפיתוח, הרשי לקניון מלחה, הרשי לחברת ערים.
מפעיל המקום: אין
שימוש כיום: שטח לא מפותח.

גודל: בינוני. כ-4.5 דונם.
חפירות: אדלשטיין ג', מילבסקי י'.
ניצפות: נמוכה
תיצפות: בינונית/נמוכה.

תאור הממצאים:

שרידי ישוב פרזות מתקופת הברונזה התיכונה אי-ב'. הישוב כולל מבנה ציבורי (פולחני?) שבחלקו המערבי נתגלו שתי מצבות פולחניות וספסל להנחת מנחות. ממערב למבנה הפולחני: בית חצר טיפוסי הכולל מערכת חדרים המקיפה חצר מרכזית אשר בתוכה נתגלו מספר מתקני בישול ואפיה. במרכז, נחשף בור שניכרים בו סימני חציבה, ובחלקו העליון נקברה כבשה מעוברת.
לפני החפירה, בלט בשטח זה מעל פני הקרקע רוגם אבנים, כנראה ערימת סיכול. במילוי נמצא קמיע פאנייס בדמות בס, וכן ידית קנקן נושאת טביעה בדגם וורדה.
מתקופת הברזל נחשפו באתר שרידי טראסות חקלאיות.

אתר מנחת (ברקע: קניון מלחה)

תקופות: כלקולית, ברונזה קדומה, ברונזה תיכונה, ברזל ב', חשמונאית, רומית, ביזאנטית, ערבית קדומה, ממלוכית, עות'מאנית.

רמת השתמרות: בינונית/טובה.
ממצא מיוחד: רימון וכלי דמוי פעמון עשויים מחרס.

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

בשטח מדרום לקניון נתגלה מקווה טהרה מהתקופה הרומית.

יחס אתר-סביבה:

מיקומו של מבנה ציבור מודרני כדוגמת קניון מלחה, בסמוך לאתר ארכיאולוגי, מהווה סיטואציה מיוחדת במינה כפוטנציאל לשילוב בין האתרים. קיימת תכנית לשילוב האתר והקניון. בימים אלו (קיץ 2003) מתבצעות עבודות לפיתוח האתר.

נגישות: ניתן להגיע ברכב עד סמוך לאתר, אולם הנגישות לאתר עצמו נמוכה, כתוצאה מהמצוק שנוצר בעקבות חפירת מגרש-החנייה של קניון מלחה מדרום. גם משאר הכיוונים לא קיימת גישה לאתר.

שימור:

מצב השתמרות: בינוני/טוב. באתר בוצעו עבודות שימור ושחזור בשנים: 1994, 1998 ו-2001. העבודות כללו בעיקר הסרת צמחייה, ייצוב קירות והשלמת חומר מליטה, כמו כן בוצעו עבודות שחזור מינימליות במקומות שונים באתר. בהעדר תחזוקה, קיימת שוב בעייה של צמחיית פרא המכסה חלקים נרחבים מהאתר.

טכנולוגיות: בנייה באבני גויל.

מסקנות:

האתר בעל ערך רב מכל הבחינות.

1. לאתר פוטנציאל לביקור בשל קירבתו לקניון אך לא בשל הממצאים הארכיאולוגיים. יש לפתח את האתר כגן ציבורי המשלב בתוכו ממצאים, בתיאום עם הקניון. כאמור, עבודות אלו מתבצעות כיום.
2. יש לדאוג למערכת הסברה/המחשה קבועה באתר ובסמוך לו.

היחס לאתרים נוספים בסביבה הקרובה:

קיים קשר תקופתי/תרבותי וגאוגרפי בין אתר זה לאתר 'גן חיות - נחל רפאים' (95). יש להדגיש קשר זה בעזרת שילוט מתאים בשני האתרים.

ייתכנות תיירותית: בינונית, ברמה שכוונתית/עירונית, לאחר פיתוח האתר.

☒	ערך ארכיאולוגי מיוחד
☒	ערך היסטורי
☐	ערך דתי-תרבותי
☒	ערך אדריכלי/טכנו
☒	מייצג תקופה
☐	ערך נופי
☒	נדירות
☒	הישרדות
☐	מקבץ
☐	פגיעות

ביבליוגרפיה:

- סקר ירושלים [105] 16.
ועדה לקביעת גני עתיקות בי-ם עמ' 16 אתר 10.
תיק שימור מס. 43 תחום שימור, רע"ת.
אדלשטיין ג', גרינהוט צ', "מנחת", ח"א 92 : 39-43
אדלשטיין ג', מילבסקי י', ח"א 95 : 54-55
אדלשטיין ג', קדמוניות 103-104 : 114-119
Edelstein G, Milevski I, Aurant S et al: IAA Report 3.

תאריך עדכון: קיץ 2003

ממלא הנתונים:

שחר פוני - אדריכל
יוחנן (גיון) זליגמן - ארכיאולוג

בניית גויל

מבט מכיוון דרום מזרח

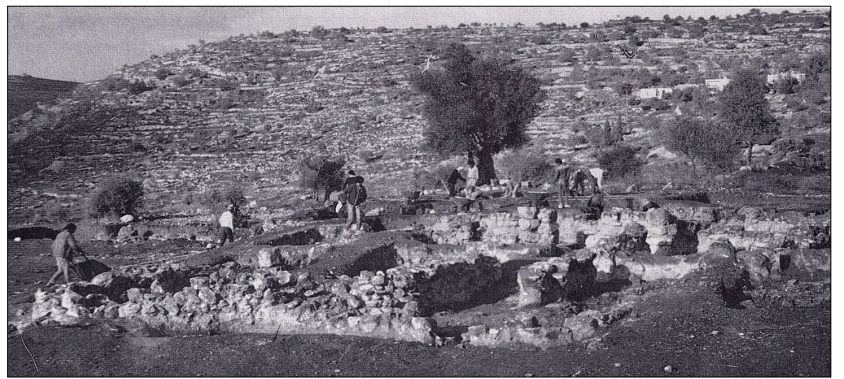
מבנה 1028. מתוך: קדמוניות 103-104

מבט מכיוון מזרח

קבורת כבש בחצר מבנה 215.
מתוך: קדמוניות 103-104

מבנה 215. מתוך: קדמוניות 103-104

האתר וקרבתו לקניון